

Eduskunnan talousvaliokunta (TaV)

HE 243/2018 vp
Hallituksen esitys eduskunnalle sijoitusrahastolaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Finanssiala ry kannattaa ehdotettuja sijoitusrahastolain muutoksia

- Sijoitusrahastolain rakenne on aikojen kuluessa muodostunut vaikeaselkoiseksi. Nyt ehdotettu kokonaisuudistus on perusteltu ja tarpeellinen.
- Kilpailuilla markkinoilla ei ole perusteltua asettaa kotimaisille toimijoille ylimääräisiä tai tiukempia vaatimuksia kuin ulkomaisilla kilpailijoilla.
- Lakimuutoksiin liittyy erikseen valmistellut veromuutokset. Ne tulee toteuttaa siten, että ne tulevat voimaan yhtäaikaaisesti sijoitusrahastolain muutosten kanssa.
- Uudistuksessa jatkovalmisteluun siirrettyjen asioiden valmistelu tulee aloittaa mahdollisimman pikaisesti yhteistyössä sidosryhmien kanssa.
- Ehdotamme kahta käytännön ohjeistusta selventävää kohtaa (alla kohta 4), joista kumpikaan ei nähdäksemme muuta sitä mitä laissa jo sinällään tarkoitetaan, mutta poistaa mahdollisia myöhempiä tulkinnallisia epäselvyyksiä.

1 Sijoitusrahastomarkkinat ovat kansainväliset ja kilpailu on kovaa

EU:n sisämarkkinat toimivat sijoitusrahastojen osalta varsin hyvin. Rahastoja on mahdollista markkinoida rajan yli sekä fuusioda keskenään niin ikään rajan yli. Lisäksi rahastoja hallinnoivia rahastoyhtiöitä on mahdollista fuusioda ja keventää niiden hallinnoimiseen käytettäviä rakenteita. Tämä antaa toimijoille mahdollisuuden pyrkiä optimaalisiin liiketoimintarakenteisiin, mikä on omiaan alentamaan kustannuksia ja hyödyttämään myös loppusijoittajia.

Rahastomarkkinat ovat kasvaneet ja keskittyneet EU:ssa muutamaan rahastomielessä isoon maahan. Erityisesti rajan yli myytävät rahastot ovat keskittyneet Luxemburgiin ja Irlantiin. Toisaalta on syntynyt myös alueellisia ”rahastokeskuksia” ja mm. Suomesta käsin hallinnoidaan myös muissa pohjoismaissa markkinoitavia rahastoja.

Pidämme tärkeänä, että suomalainen toimintaympäristö on myös jatkossa kilpailukykyinen. On tärkeää säilyttää alan osaamista myös Suomessa ja rahastot voivat olla jopa hyvä vientituote. Toiminnan kasvusta hyötyy sijoittajien lisäksi koko yhteiskunta työpaikkojen ja verotulojen kasvun myötä.

2 Ehdotukset on valmisteltu laajapohjaisessa työryhmässä ja ne muodostavat hyvän pohjan tulevaisuuden sijoitusrahastolainsäädännölle

Pidämme hyvänä valittua laajapohjaista työryhmävalmistelua. Valmistelussa on ollut mukana eri ministeriöiden, viranomaisten, alan toimijoiden sekä kuluttajien edustus. Tämä näkyy hyvälaatuisena ja tasapinoisena esityksenä. Toivomme näin toimittavan myös jatkossa ja olemme valmiita antamaan oman panoksemme lainvalmistelutyöhön.

Uusi laki selkeyttää lainsäädännön rakennetta ja terminologiaa. Kiinnitämme huomiota siihen, että osa rahastosäätelystä on annettu EU-asetuksina. Niiden suomenkieliset versot eivät kaikilta osin vastaa nyt käytettyä terminologiaa, mikä on omiaan aiheuttamaan tulkintaongelmia. Toivomme, että jatkossa tutkitaan eri keinoja käytettävän terminologia yhdenmukaistamiseen. Myös uusien EU-säännösten osalta tulisi kiinnittää huomiota terminologian soveltuvuudesta kansalliseen lainsäädäntöön.

3 Kansallisten lisävaatimusten poistaminen kannatettavaa

Ehdotus sisältää useita kohtia, missä poistetaan kansallisia lisä- tai erityisvaatimuksia. Nämä vaatimukset on yleensä säädetty aikana, jolloin rahastotoiminta oli kansallista ja rajan yli toiminta vähäistä. Niillä on ollut perusteltu tarve ja sinänsä ne ovat usein toimineet hyvin.

Tilanne on kuitenkin muuttunut, sillä suomalaisia rahastoja myydään ulkomailla ja ulkomaisia rahastoja Suomessa. Alan näkökulmasta kansalliset lisävaatimukset vaikeuttavat toimintaa ja lisäävät kustannuksia. Osa niistä, kuten osuudenomistajien kokous, toimii huonosti tilanteessa, missä rahastossa on ulkomaisia sijoittajia tai rahastoyhtiö hallinnoi rahastoja myös muualla kuin Suomessa.

Emme pidä näitä säännöksiä tarpeellisina myöskään sijoittajan näkökulmasta, sillä ”samalla hyllyllä” kotimaisten rahastojen kanssa on tarjolla muiden EU-maiden rahastoja ilman vastaavia erityissäännöksiä. Sijoittajat eivät näytä pitävän näitä ominaisuuksia keskeisinä valitessaan sijoituskohteita. Sijoituksen tuotto ja kustannukset ovat paljon tärkeämpiä perusteita. Näin on järkevää asettaa kotimaiset toimijat sääntelyn puolesta samaan asemaan kuin ulkomaiset kilpailijat.

4 Muutosehdotuksemme hallituksen esitykseen

4.1. Rahasto-osuuksien lunastaminen poikkeustilanteissa rahastoyhtiön aloitteesta

Ehdotetussa 10 luvun 5 §:n 2 momentissa säädetään rahastoyhtiön mahdollisuudesta poikkeuksellisissa tilanteissa lunastaa sijoittajan rahasto-osuudet ilman sijoittajan myötävaikutusta.

Säännös on tarkoitettu käytettäväksi harvoissa tilanteissa, mutta on sinänsä erittäin tarpeellinen. Perusteluissa on hyvin kuvattu säännöksen erilaisia käyttötilanteita. Nostamme esiin vielä yhden tilanteen eli sen, että olemassa olevalta sijoittajalta ei saada rahanpesun ja terrorismin ehkäisemiseksi tarvittavia tietoja. Nämä säännökset edellyttävät tietyissä tilanteissa jo olemassa olevien asiakkaiden osalta lisätietojen keräämistä ja arviointia. Mikäli asiakas ei näitä tietoja toimita, on rahastoyhtiö

mahdottomassa tilanteessa eri lakien vaatimusten suhteen. Ehdotettu lainkohta on sinällään riittävän selkeä, mutta ehdotamme, että valiokunta toteaisi mietinnössään sen soveltuvan myös tällaisiin tilanteisiin.

4.2. Apporttimerkintää koskevan lainkohdan selventäminen

Ehdotetun 9 luvun 4 §:ssä säännellään merkinnän tekemistä rahasto-osuusrekisteriin. Rahassa tehdyn merkinnän lisäksi säännellään kahta erilaista tilannetta ns. apporttimerkinnän osalta. Ehdotetun 2 momentin alkuosa vastaa nykyistä lakia, mutta saman momentin loppuosaan on otettu säännös syöttörahastoja koskevista tilanteista. Näihin tilanteisiin liittyy momentin lopussa oleva tilintarkastajan lausunto. Vaatimus lausunnosta on perusteltu nimenomaan näissä jälkimmäisissä tilanteissa, mutta pykälän kirjoitusasu on epäselvää, onko sen tarkoitus ulottua myös momentin alkuosan tilanteisiin.

Tätä ei mielestämme ole tarkoitettu, eikä näin ehdoteta myöskään lakiehdotuksen perusteluissa. Ehdotamme lainkohdan 2 momentin selventämistä esimerkiksi seuraavasti (poistettavaksi ehdotettu teksti ylivivattu, lisättävä teksti lihavoitu):

Rahasto-osuuden merkintähinta on maksettava rahassa tai antamalla sijoitusrahastolle merkintähintaa vastaava määrä 13 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja arvopapereita tai rahamarkkinavälineitä siten, että merkintähinnan määräytymishetkellä eri arvopaperi- tai rahamarkkinavälinelajien jakauma vastaa sijoitusrahaston säännöissä lajikohtaisesti yksilöityä sijoitustoimintaa ja arvopaperien tai rahamarkkinavälineiden yhteenlaskettu markkina-arvo vastaa niitä vastaan annettavan rahasto-osuuden arvoa. Jäljempänä 14 luvun 1 §:ssä tarkoitettua syöttörahaston kohderahastosta merkitsemien rahasto-osuuksien merkintähinta voidaan maksaa myös antamalla 13 luvussa tarkoitettuja rahoitusvälineitä. **Näiden Kohderahaston osuuksien merkintään käytettävien** rahoitusvälineiden arvosta ja vaikutuksesta rahasto-osuudenomistajien yhdenvertaisuuteen on ennen rahasto-osuuden merkintää hankittava lausunto KHT-tilintarkastajalta tai sellaiselta tilintarkastusyhteisöltä, jonka lausunnosta vastuullinen tilintarkastaja on KHT-tilintarkastaja.

4.3. Rahasto-osuuden hoitajan hallinnoimat rahasto-osuudet ja Brexit

Ehdotetun 11 luvun 2 §:n mukaan rahasto-osuuden hoitajana saa toimia rahastoyhtiö, luottolaitos tai sijoituspalveluyritys sekä niitä vastaava ETA-alueen yhteisö. UK:n EU:sta eroamisen jälkeen UK:n rahastoyhtiöt, luottolaitokset tai sijoituspalveluyritykset eivät enää voisi toimia rahasto-osuuden hoitajana. Ottaen huomioon UK:n merkittävän aseman finanssimarkkinoilla, erityisesti omaisuudenhoidossa, tätä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena.

Kyseinen säännös on puhtaasti kotimaista alkuperää, eikä siihen löydy ratkaisua EU:n ja UK:n välisissä neuvotteluissa. Ehdotamme säännöksen muuttamista siten, että 11 luvun 2 §:än lisätään ETA-alueen yhteisöjen lisäksi myös UK:n vastaavat yhteisöt.

FINANSSIALA RY

Lea Mäntyniemi